

KnowEurope konzorcium

2003 májusában a Közép-európai Egyetem vezetésével alakult meg a KnowEurope konzorcium, amelyhez a következő könyvtárak csatlakoztak: BKÁE Egyetemi Központi Könyvtár, a Budapesti Gazdasági Főiskola kari könyvtárai, Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ, a Pécsi Tudományegyetem Könyvtára. A konzorcium tagjai az összefogás révén kedvezményesebb feltételekkel fizethetnek elő a Proquest KnowEurope adatbázisára.

A KnowEurope olyan internetes szolgáltatás, amely az Európai Unió és Európa intézményeiről, struktúrájáról, országairól, régióiról, különféle irányelveiről és folyamatairól nyújt információt. Egy helyen kínál hozzáférést az információk széles köréhez: figyelemmel kísérhetők a legfrissebb hírek, események, a jogalkotás fejleményei, megismerhetők a szervezetek és folyamatok, megtalálhatók a tagországokra és az újonnan csatlakozó országokra vonatkozó tények, adatok és elemzések, az európai uniós intézmények tisztségviselői, feladatuk és elérhetőségük. A KnowEurope szerkesztőbizottságát Ian Thomson, vezető európai uniós információs szakember irányítja.

Az adatbázist rendszeresen frissítik, így mindig pontos és megbízható információforrás. Az adatbázis többféle gyors és hatékony keresési módot kínál. A szolgáltatás teljes szövegű hozzáférést biztosít számtalan európai uniós és OECD-kiadványhoz, illetve több ezer internetes dokumentumot indexel, és lehetővé teszi ezek egyszerű elérését. Az adatbázisban megtalálhatóak a KnowEurope saját szerkesztésű napi, illetve heti hírlevelei, az Európai Unió kulcsfontosságú szervezeteiről, irányelveiről szóló tematikus összeállítások, illetve az „Európa az interneten” elnevezésű weblapú tartalomszolgáltatás.

A szolgáltatás minél szélesebb körű és hatékony használatához jelentősen hozzájárult az az adatbázistréning, amelyet a konzorciumi tagok részére 2003 novemberében tartottunk a Közép-európai Egyetemen. A rendezvényen Charlotte Longhurst, a Proquest oktatója mutatta be a KnowEurope tartalmát és keresési lehetőségeit.

A konzorcium nyitva áll a csatlakozni kívánó további könyvtárak, intézmények számára.

Vinczéné Antal Zsuzsanna
(Közép-európai Egyetem Könyvtára)

Magyar Információs Társadalom Stratégia (MITS)

2003 novemberében a magyar kormány elfogadta a Magyar Információs Társadalom Stratégiát (MITS). A MITS a fejlődés kulcsának az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának kiterjesztését tekinti.

A stratégia áttekinti, rendszerbe foglalja és koordinálja az információs társadalom megvalósításával kapcsolatos feladatokat, s ezáltal felgyorsítja és hatékonyabbá teszi a felzárkózást. A stratégiai célok ún. főirányokba (gazdaság; közigazgatás;

kultúra; oktatás; egészség; környezetvédelem; szélessávú infrastruktúra; hozzáférés; infrastrukturális szolgáltatások; tudás, ismeret; jogi és társadalmi környezet; kutatás és fejlesztés; esélyegyenlőség) sorolhatók, különböző szintű programokon keresztül valósulnak meg. A stratégia koordinált végrehajtásának szervezeti-pénzügyi feltételeit a MITS végrehajtása során létrejövő szabályozás biztosítja, a koordináció felügyeletét pedig az IHM vezetésével működő Információs Társadalom Koordinációs Tárcaközi Bizottság (ITKTB) látja el.

A 13 főirány között találjuk a *Kultúra főirányt*, amely a kulturális örökség megőrzése és terjesztése kettős kötelezettségének figyelembevételével a hazai kulturális értékek strukturált összegyűjtését, rendszerezését, többnyelvű digitalizálását, online és off-line elérhetővé tételét szolgálja mind a hazai, mind pedig a határon túli magyarság számára. „E feladat eredménye az informatikai eszközökre épülő új *könyvtári, múzeumi és levéltári* katalógusrendszerek teljessé tétele és összehangolása. Az elérhetőség többszintű rendszerének kialakítása kiszélesíti mind a felhasználás – élmény, tanulás, kutatás, értékesítés – skáláját, mind a felhasználók körét. A kulturális értékek új elérési formája lehetőséget nyújt a határon túli magyarság és a nem magyar nyelvű világ számára a magyar kulturális értékek megismertetésére” (MITS, p. 38.).

A főirány kiemelt központi programja a *Nemzeti Digitális Adattár (NDA)* program, amely a kormányzati forrásokon kívül az Európai Unió *eContent*, illetve a Nemzeti Fejlesztési Terv Gazdasági Versenyképesség Fejlesztése Operatív Programjához is kapcsolódik. Az NDA alapvető célja a kulturális

értékek számbavétele, majd a katalógusrendszerek teljessé tétele és összehangolása.

A MITS a folyamat fontosabb lépcsőfokait a következőképpen írja le:

- a Nemzeti AudioVizuális Archívum létrehozása;
- a kulturális örökség digitalizálása;
- a Kortárs Képzőművészeti Dokumentumtár létrehozása;
- országos katalógusok építése a könyvtári, múzeumi, levéltári állományokról;
- a digitálisan létrejövő dokumentumok összegyűjtése, archiválása és katalogizálása,
- ágazati ajánlások és szabványok kidolgozása a digitalizálás, archiválás és szolgáltatás terén (MITS, p. 71.).

Az NDA projekt hármasszava: esélyteremtés, érték- és hagyományörzés, új értékek létrehozása.

További információ: <http://www.ihm.hu/strategia/>

Kovácsné Koreny Ágnes
(Európai Bizottság Magyarországi Delegációja)

A közép-kelet-európai könyvtárak kilátásai az EU-ban

A jelenlegi „ante portas” szituációban sokan úgy vélik, hogy a szövetségbe történő belépés a közép-kelet-európai könyvtárak számára csupán az automatizálás és az „automatizáltan működés” kényszerét jelenti. Ezzel szemben az az igazság, hogy a könyvtárakra nem vonatkozik semmiféle jogi szabályozás. Nem létezik semmiféle könyvtári jog uniós szinten.

Ennek ellenére az EU számol a könyvtárakkal, minthogy hatékony eszközként, jobban mondva: partnerként alkalmasak az információs társadalom képzési-továbbképzési feladataiban való közreműködésre. Az „eEuropa” azon az állásponton van, hogy a könyvtárak olyan intézmények, amelyek bekapcsolódhatnak az európai kulturális közösséghez való tartozás tudatosításába, miközben respektálni tudják (fogják) a meglévő kulturális, nemzeti és regionális különbségeket. Ennek szellemében munkálták ki Lengyelországban máris az *ePolska* projektet. Ebben egyként szerepel az új technikák és technológiák megtakarításokat és minőségibb szolgáltatásokat maga után vonó térhódítása, így az USMARC, az állományok kiegészítése, a bibliográfiai rekordok cseréje, a tárgyszó-

kartotékok vezetése, az internetes hozzáférés a katalógusokhoz, a teljes szövegű adatbázisok, a digitalizálás. Röviden mondva: minden, ami a szakmában ez idő szerint kívánatos.

Szolgáltatásaikban a könyvtáraknak, egyetlen korábbi feladatot sem elhagyva, amíg társadalmi igény van rá, az ún. learning organizationshoz kell „tapadniuk” minél szorosabban. Az is valószínű, hogy mennyiségileg megnőtt, minőségileg pedig elmélyült feladataikat az új technikáknak-technológiáknak köszönhetően a könyvtáraknak karcsúsítva kell megoldaniuk, tehát kevesebb, de jobban (sőt: sokkal jobban) képzett munkatárssal.

Az új munkatársi gárdától, annak a társadalmi és gazdasági feladatokba történő bekapcsolódásától elvárható a szakma társadalmi presztízsének növekedése (és persze bérszínvonalának erőteljes emelkedése is).

A két komplementer folyamat, az integráció és globalizáció – akárcsak az élet, az emberi tevékenységek más szektoraiban – a könyvtárakban is meghatározó lesz. A könyvtáraknak jó érdekük,